

Taekwondo Sporcularının Hoşgörü Eğilimlerinin İncelenmesi

Arif ÖZSARI^{1*}, Hamdi PEPE², Şirin PEPE³, İ.Bülent FİŞEKÇİOĞLU⁴

¹Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü,Osmaniye.

²Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Düzce.

³Milli Eğitim Müdürlüğü, Konya.

⁴Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Konya.

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 22.04.2021

Kabul Tarihi: 06.06.2021

DOI: 10.30769/usbd.925647

Online Yayın Tarihi: 30.06.2021

Öz

Bu araştırma ile evrensel bir değer olan hoşgörü kapsamında taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Osmaniye ilinde lisanslı olarak taekwondo sporu yapan sporcular oluştururken, örneklem grubunu ise araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden yaş ortalamaları 12.96 ± 2.73 , 113 kadın, 60 erkek olmak üzere toplamda 173 taekwondo sporcusu oluşturmaktadır. Araştırmada Çalışkan ve Sağlam (2012) tarafından geliştirilerek geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "Hoşgörü Eğilim Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistiğin yanı sıra, Independent-Samples T testi, One-Way Anova-Tukey analizlerine yer verilmiştir. Sonuç olarak; sporcuların hoşgörü eğilimlerinde cinsiyet, sporculuk tecrübesi, anne ve baba eğitim seviyelerine bağlı olarak anlamlı farklılıklar bulgulanmamakla birlikte, yaş gruplarına göre anlamlı değişimler bulgulanmıştır. Araştırma ölçeği formundan elde edilen ortalama değerler göz önünde bulundurulduğunda, taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan bu sonucun Türk sporcuları ve toplumu adına sevindirici olduğu da söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hoşgörü, sporcular, taekwondo.

Investigation of Tolerance Tendencies of Taekwondo Athletes

With this research, it is aimed to examine the tolerance tendencies of taekwondo athletes in terms of various variables within the scope of tolerance, which is a universal value. While the population of the study is consisting of licenses taekwondo athletes in Osmaniye District, the sample group is composed of a total of 173 taekwondo athletes, 113 women and 60 men, with an age average of 12.96 ± 2.73 who voluntarily accept to participate in the study. The "Tolerance Tendency Scale", which was developed by Çalışkan and Sağlam (2012) and whose validity and reliability was made, was used in the study. In addition to descriptive statistics, Independent-Samples T test, One-Way Anova-Tukey analyzes were included in the study. As a result; Although no significant differences were found in the tolerance tendencies of athletes depending on gender, athletic experience, and parents' education levels, significant changes were found according to age groups. Considering the average values obtained from the research scale form, it has been determined that the tolerance tendencies of taekwondo athletes are at a good level. It can be said that this result is a source of gratifying for Turkish athletes and society.

Keywords: Tolerance, athletes, taekwondo.

*Sorumlu Yazar: Arif ÖZSARI, Eposta: arifozsari@hotmail.com

GİRİŞ

Taekwondo, modern bir spordur (Pieter, 2009). Taekwondo, “Do” kelimesinde belirtildiği üzere savunma sanatlarının şiddet eğiliminin çok daha ilerisinde bir anlam taşır ve sonuçta insan karakterinin tamamlanması gayesini güder. Taekwondo sporunun savunma sanatı olarak en önemli unsuru yalnız üst seviyede kendini koruyabilme yeteneği değil, ayrıca bu sporu yapanın kendine güven duygusunu geliştiren bir spor olmasıdır. Kendine güven duygusu insanları, zayıf olanlara karşı davranışlarında hoşgörü sahibi kılmaktadır (Şahin, 2002). Bireyler taekwondo sayesinde kendi sınırlarını öğrenerek öz disiplinleri arttırmaları, kendilerine ve başkalarına saygıyı öğrenirler (worldtaekwondo, 2020). Taekwondo sporunun doğasında hoşgörü, değer, kabul, empati gibi kavramların olduğu da söylenebilir.

İnsanlar birlikte yaşayan sosyal varlıklardır ve birlikte yaşamının gerektirdiği bir takım ihtiyaçları vardır. İhtiyaçların sağlıklı, huzurlu ve barış içerisinde giderilmesini sağlayan ana değerlerden birisi de hoşgörü kavramıdır (İnel ve Gökalp, 2018). Hoşgörü; olaylara, durumlara ve düşüncelere farklı bakış açıları geliştirerek daha esnek bir yaklaşım göstermeyi içermektedir. İnsanlar hoşgörü sayesinde diğer insanlarla iyi ilişkiler kurabilirler (Çavuş, 2019). Hoşgörünün insan ve toplum hayatını düzenleyen karşılıklı saygıyı geliştiren, kişiler arasında olumlu düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayan ahlaki bir değer olduğu da söylenebilir (Mutluer, 2015). Hoşgörü eğilimi ise kişilerin günlük yaşamında hoşgörü davranışında bulunmaya yönelik isteklilik şeklinde ifade edilebilir (Aslan, 2017).

Hoşgörünün unsurlarından biri değer kavramıdır. Değer kavramı Türkçe’de “bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” olarak tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 2020a). Değerler, davranışları yönlendirir ve tutarlı davranışlar uygulamaya rehberlik ederler (Peer, 2017). Spor, evrensel olarak kabul gören değerler ile yeni bir kültür üretir, öğrenilen değerlere uygulama alanı sunar (Akari, 2019). Eğitim, spor, değerler ve sportif değerler birer kültürün ürünleri içerisinde yer alır (Demirhan, 2014). Bu nedenle bireyler arası ilişkilerde bir kavram olarak hoşgörünün benimsenmesi (Bozacı ve Ersever, 2017) ve benimsetilmesi yalnızca spor ortamında değil, sosyal anlamda hayatın her alanında önemli kazanımlar sağlayabilir. Unutulmaması gerekenin ise hoşgörünün, eğitim sürecinde sporculara kazandırılması gereken mutlak bir değer olduğudur.

Hoşgörü çerçevesi içinde değerlendirilebilecek kavramlardan bir tanesi de empati kavramıdır. Hoşgörü için bireyin öncelikle karşısındakini anlaması, ona empati ile bakması gerekir (Gençdoğan vd., 2015). Empati, bir bireyin kendini karşısındakinin yerine koyarak onun düşünce ve duygularını doğru bir şekilde anlamasıdır (Mavi ve Dolaşır-Tuncer, 2012). Empati bir bileşen, gerekli bir neden, bilgiye dayalı güvenilir bir kılavuzdur (Prinz, 2011). Bloom’a (2017) göre başkalarının hissettiğini düşündüğünüz şeyi hissetme deneyiminin rolü empati olarak bilinir. Bu kavram, bir bireyin tepkilerini diğerinin deneyimlerine bağlar (Davis, 2006). Spor ortamında sporcuların empatik becerilerinin spor branşında etkili olabileceği bir gerçektir (Dorak ve Vurgun, 2006). Empati becerileri eğitimle değiştirilir ve spor yoluyla eğitim, empati becerilerini geliştirebilir (Kwon, 2018). Empatinin daima alçak gönüllülükle sunulması gerektiği de unutulmamalıdır (Elliott vd., 2011).

Hoşgörünün; insanların ırkına, rengine, düşüncesine, inanç ve davranışlarına saygı duyarak onları olduğu gibi kabul etme nezaketini kabul bünyesinde içselleştiren bir olgu olduğu da söylenebilir. Türk Dil Kurumu'na (2020b) göre kabul, bir şeyi isteyerek veya istemeyerek razı olma durumudur. Spor ortamında sporcuların hedefi elbette kazanmaktır. Ancak galibiyetin yanında mağlubiyetin de doğal bir durum olarak karşılanması gerekir. Sonuç ne olursa olsun var olanı olduğu gibi kabul etme sportif hoşgörünün kabul bünyesindeki bir göstergesidir.

Hoşgörü, doğuştan kalıtsal faktörlerle gelen bir değer değildir. Bu kavramın bünyesinde yaşantılarla öğrenilen ve çevresel faktörlerin önemli rol oynadığı bir durum söz konusudur (Gündüz, 2019). Kültürel ve bireysel farklılıkların bir zenginlik olarak değerlendirildiği günümüzde hoşgörülü kimseler yetiştirmek oldukça önemlidir (Yeşilkayalı ve Demirtaş, 2013). Hoşgörü kavramı, anlayış ve yaşam tarzıdır. Bu anlayışın yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması çok önemlidir (Gül ve Alimbekov, 2018). Nihayetinde insanlar arasındaki karşılıklı hoşgörü çeşitli kazanımlar sağlayacaktır (Hansen, 2011).

Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde hoşgörünün felsefe, sosyoloji, din, psikoloji ve siyaset gibi mecralarda çalışma disiplini olarak yer aldığı ifade edilebilir (Kalın ve Nalçacı, 2017). Yerli ve yabancı alan yazında taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelendiği sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır. Bu araştırma ile Türk taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmış ve araştırma sonuçlarının sporculara, ebeveynlere, eğitimcilere ve antrenörlere birer rehber olması düşünülmüştür.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada genel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemine yer verilmiştir (Sevinç, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Osmaniye ilinde lisanslı olarak taekwondo sporu yapan sporcular oluştururken, örneklem grubunu ise bu sporcular arasından kolayda örnekleme modeliyle gönüllü olarak seçilen yaş ortamları 12.96 ± 2.73 , 60 erkek, 113 kadın olmak üzere toplamda 173 taekwondo sporcusu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Çalışkan ile Sağlam (2012) aracılığıyla geliştirilen “Hoşgörü Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5 likert tipinde olup; (1) “hiç uygun değil”, (2) “uygun değil”, (3) “biraz uygun”, (4) “uygun”, (5) “tamamen uygun” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek 18 ifade ve 3 alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu boyutlar: “Değer (9 ifade)”, “Kabul (5 ifade)” ve “Empati (4 ifade)” şeklindedir. Ters kodlanan madde bulunmayan ölçekten alınacak yüksek değerler, hoşgörü eğiliminin yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin bu araştırma özelinde iç güvenirlik katsayısı-Cronbach's Alfa (α) değerleri: (değer: .79), (kabul: .73), (empati: .71), (hoşgörü eğilim ölçeği genel: .86) olarak hesaplanmıştır. Bu

değerlerin 0.70 ve üzeri ölçütünün dikkate alınması durumunda ölçeğin güvenilirliği iyi olarak kabul edilebilir (Kılıç, 2016, Cronbach, 1951; Akt: Develi ve Çavuş, 2021).

Araştırma ve Yayın Etiği

Araştırma için Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinden 25.02.2021 tarih E-4099040478-050.99-34930 26 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikli olarak kayıp değerler (missing values) incelenmiş, ardından uç değerlere (outliers) bakılmıştır. Toplamda 176 sporcu öğrenciden veri toplanmıştır. Sorunlu formlar çıkarıldıktan sonra veri setindeki nihai 173 form ile istatistikler gerçekleştirilmiştir. Normallik iki unsur basıklık ve çarpıklıktır (Tabachnick ve Fidell, 2015). Çarpıklık ölçüsü +3,-3 (veya+2,-2) arası ise normallik sağlanmış olur (Büyükbeşe ve Dağ, 2018). Bu araştırmada kurtosis ve skewness değerlerine bakılarak parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir. Araştırmada tanımlayıcı istatistiğin yanı sıra, Independent-Samples T testi, One-Way Anova-Tukey analizlerine yer verilmiştir. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1.Taekwondo sporcularının cinsiyet değişkeninde hoşgörü eğilimleri t testi.

Hoşgörü Ölçeği	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	p
Değer	Kadın	113	4,35	,491	1,632	,105
	Erkek	60	4,22	,572		
Kabul	Kadın	113	4,10	,624	-1,015	,311
	Erkek	60	4,20	,702		
Empati	Kadın	113	4,36	,682	-1,543	,125
	Erkek	60	4,51	,576		
Genel	Kadın	113	4,29	,470	,061	,951
	Erkek	60	4,28	,522		

Tablo 1’de sunulduğu üzere taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin cinsiyet değişkeni t testi analizi neticesinde “değer”, “kabul” ve “empati” boyutlarında kadın ve erkek taekwondo sporcuları arasında anlamlı değişimler bulgulanmamıştır ($p > 0,05$). Genel hoşgörü puanları açısından birbirlerine çok yakın olmakla birlikte kadın taekwondo sporcularının ortalama değerlerinin erkek taekwondo sporcularına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Taekwondo sporcularının yaş grupları değişkeninde hoşgörü eğilimleri Anova testi.

Hoşgörü Ölçeği	Yaş grupları	n	\bar{x}	ss	F	p	Anlamlı fark
Değer	8-10	33	4,53	,261	3,182	,025*	1-4
	11-12	47	4,31	,543			
	13-14	45	4,28	,512			
	15 ve üz.	48	4,17	,604			
Kabul	8-10	33	4,33	,551	3,403	,019*	1-4
	11-12	47	4,25	,436			
	13-14	45	4,10	,696			
	15 ve üz.	48	3,92	,787			
Empati	8-10	33	4,67	,392	4,033	,008*	1-3
	11-12	47	4,53	,593			
	13-14	45	4,27	,746			1-4
	15 ve üz.	48	4,26	,686			
Genel	8-10	33	4,50	,199	4,754	,003*	1-4
	11-12	47	4,34	,426			
	13-14	45	4,23	,548			
	15 ve üz.	48	4,12	,561			

Yaş grupları: 1: 8-10 yaş, 2: 11-12, 3: 13-14 , 4: 15 ve üz.

Tablo 2’de görüldüğü üzere taekwondo sporcularının yaş grupları değişkeninde hoşgörü eğilimleri Anova testi sonucunda “değer” ve “kabul” boyutlarında 8-10 yaş grubundaki sporcuların ortalama değerleri, 15 ve üzeri yaş grubundaki sporculara göre anlamlı bir şekilde yüksektir. “Empati” alt boyutunda ise 8-10 yaş grubundaki sporcuların ortalama değerlerinin, 13-14 yaş ve 15 ve üzeri yaş grubundaki taekwondo sporcularına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Genel hoşgörü puanları açısından 8-10 yaş grubundaki taekwondo sporcularının değerleri, 15 ve üzeri yaş grubundakilere nazaran anlamlı bir şekilde yüksek olduğu araştırma bulgusudur.

Tablo 3. Taekwondo sporcularının sporculuk kıdemi değişkeninde hoşgörü eğilimleri Anova testi.

Hoşgörü Ölçeği	Kıdem Yılı	n	\bar{x}	Ss	f	p
Değer	1 yıl	16	4,28	,464	,060	,981
	2 yıl	51	4,32	,481		
	3 yıl	55	4,29	,547		
	4 ve üz. yıl	51	4,32	,565		
Kabul	1 yıl	16	4,03	,877	2,403	,069
	2 yıl	51	4,32	,464		
	3 yıl	55	4,12	,638		
	4 ve üz. yıl	51	3,99	,718		
Empati	1 yıl	16	4,53	,473	1,008	,391
	2 yıl	51	4,51	,520		
	3 yıl	55	4,39	,691		
	4 ve üz. yıl	51	4,31	,756		
Genel	1 yıl	16	4,27	,473	,757	,519
	2 yıl	51	4,36	,407		
	3 yıl	55	4,26	,515		
	4 ve üz. yıl	51	4,22	,535		

Tablo 3'te görüldüğü üzere taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin sporculuk kıdemi Anova analizi neticesinde “değer”, “kabul” ve “empati” boyutlarında anlamlı değişimler bulunmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Genel hoşgörü puanları açısından en yüksek değerlerin iki yıllık sporculuk kıdemi bulunan taekwondo sporcularına ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Taekwondo sporcularının baba eğitim seviyesi değişkeninde hoşgörü eğilimleri t testi.

Hoşgörü Ölçeği	Baba eğt. seviyesi	n	\bar{x}	ss	t	p
Değer	Orta ögr	78	4,37	,509	1,425	,156
	Yüksek ögr	95	4,25	,531		
Kabul	Orta ögr	78	4,20	,637	1,189	,236
	Yüksek ögr	95	4,08	,662		
Empati	Orta ögr	78	4,47	,638	,981	,328
	Yüksek ögr	95	4,37	,659		
Genel	Orta ögr	78	4,34	,499	1,499	,136
	Yüksek ögr	95	4,23	,474		

Tablo 4'te sunulduğu üzere taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinde baba eğitim seviyesine göre “değer”, “kabul” ve “empati” boyutlarında ve genel hoşgörü puanları açısından anlamlı değişimler saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 5. Taekwondo sporcularının anne eğitim seviyesi değişkeninde hoşgörü eğilimleri t testi.

Hoşgörü Ölçeği	Anne eğt. seviyesi	n	\bar{x}	ss	t	p
Değer	Ortaögr	123	4,35	,483	1,633	,107
	Yüksekögr	50	4,20	,600		
Kabul	Orta Ögr	123	4,17	,672	1,309	,192
	Yüksekögr	50	4,03	,594		
Empati	Ortaögr	123	4,45	,605	1,037	,303
	Yüksekögr	50	4,33	,746		
Genel	Ortaögr	123	4,32	,458	1,659	,101
	Yüksekögr	50	4,18	,544		

Tablo 5'te görüleceği üzere taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinde anne eğitim seviyesine göre “değer”, “kabul” ve “empati” boyutlarında ve genel hoşgörü puanları açısından anlamlı değişimler saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 6. Araştırma ölçeği betimleyici istatistik sonuçları.

Hoşgörü Eğilim Ölçeği N=173	min.	max.	\bar{x}	ss
Değer	2,22	5,00	4,31	,523
Kabul	1,80	5,00	4,14	,652
Empati	1,75	5,00	4,42	,649
Genel	1,92	5,00	4,29	,608

Bu araştırma için “hoşgörü eğilim ölçeği” genel ortalama değeri ($4,29 \pm ,608$) olarak tespit edilmiştir. En yüksek ortalama değer “empati” alt boyutuna ($4,42 \pm ,649$) ait iken; en düşük ortalama değer ($4,14 \pm ,652$) “kabul” alt boyutuna aittir. “Değer” alt boyutu ortalama değeri

ise ($4,31 \pm ,732$) olarak bulgulanmıştır. Araştırma ölçeği formundan elde edilen ortalama değerler göz önünde bulundurulduğunda taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Evrensel bir değer hoşgörü kapsamında Türk taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelendiği bu araştırmada taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin cinsiyet değişkeninde “değer”, “kabul” ve “empati” boyutlarında kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı değişimler söz konusu değildir. Ancak, “kabul” ve “empati” boyutlarında erkek taekwondo sporcularının ortalama değerleri kadınlara göre daha yüksek bulunmuşken; “değer” alt boyutunda kadın taekwondo sporcularının ortalama değerlerinin erkeklere nazaran daha yüksek olduğu saptanmıştır. Genel hoşgörü puanları açısından birbirlerine çok yakın olmakla birlikte kadın taekwondo sporcularının ortalama değerleri, erkeklerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır (Tablo 1). Taşkın vd. (2019) yüzücü çocukların hoşgörü ölçeği alt boyutlarından değer ve empati boyutlarına ait puanlarının, spor yapmayan çocukların puanlarından anlamlı derecede daha yüksek bulunduğu bilgisini vermektedirler. Seung-Sil vd. (2020) kore okçuluk derneğine kayıtlı 173 ok sporcusunun katılımlarıyla gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında kadın okçuların başarısızlığa daha duygusal yaklaştıkları ve erkek okçularına nazaran daha toleranslı/hosgörülü davrandıklarını tespit etmişlerdir. Dorak ve Vurgun (2006) basketbol, futbol, hentbol ve voleybol branşlarındaki sporcuların katılımlarıyla gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında kadın sporcuların empati düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Spor yapan kadın öğrencilerin spor yapmayan kadın öğrencilere göre hoşgörü düzeylerinde anlamlı farklılık gözlenmiştir (Akandere vd., 2015). Witenberg (2007) ilgili araştırmasında kadın öğrencilerin, erkeklere oranla hoşgörü/empati duygularının daha ön planda olduğunu belirtmektedir. Toussaint ve Webb (2010) kadınların, erkeklerden daha empatik olduğunu bulgulamışlardır. Benzer yönlü bir bulgu da Overgaauw vd. (2017) çalışmalarında mevcuttur. Uysal vd. (2019) çalışmalarında genel hoşgörü puanları açısından kadınların ortalama değerlerinin erkeklerden yüksek olduğu bulgulanmıştır. Aynı yönlü bulgu Sağlam ve Tunar (2018), Aslan (2017), Öztaşkın ve İçen (2015), Çalışkan ve Sağlam'ın (2012) araştırmalarında da mevcuttur.

Taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin yaş grupları değişkeninde “değer” ve “kabul” boyutlarında 8-10 yaş grubundaki taekwondo sporcularının ortalama değerlerinin, 15 ve üzeri yaş grubundakilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. “Empati” boyutunda ise 8-10 yaş grubundakilerin ortalama değerlerinin, 13-14 yaş ile 15 ve üzeri yaş grubundakilere göre anlamlı bir şekilde daha üst seviyededir. Genel hoşgörü puanları açısından 8-10 yaş grubundaki sporcuların değerleri, 15 ve üzeri yaş grubundakilere göre anlamlı bir şekilde daha üst seviyede bulunduğu anlaşılmıştır. Taekwondo sporcularının yaş gruplarına göre hoşgörü seviyeleri iyi olmakla birlikte tüm alt boyutlarda yaş arttıkça, hoşgörü seviyesi değerlerinin azaldığı tespit edilmiştir (Tablo 2). Araştırma sonuçlarıyla alan yazında benzerlik gösteren bulguları görmek mümkündür. Bahadır vd. (2018) beden eğitimi ve spor yüksek okulu sporcu öğrencilerinin katılımlarıyla gerçekleştirmiş oldukları çalışmalarında dördüncü sınıf öğrencilerinin hoş görü seviyelerinin birinci sınıf öğrencilerine

göre daha düşük olduğu sonucunda ulaşımlardır. Uysal vd. (2019) ilgili araştırmalarında genel hoşgörü puanları açısından yaş grubu en küçük olanların hoşgörü eğilim ortalamalarının en yüksek olduğu bilgisi yer almaktadır. Benzer yönlü bir bulguya İnel ve Gökalp (2018), Çalışkan ve Sağlam'ın (2012) araştırmalarında da görmek mümkündür. Witenberg ise (2007) ilgili araştırmasında 6-7 yaş grubundaki öğrencilerin, 11-12 ve 15-16 yaş grubundaki öğrencilere göre hoşgörü duygularının daha ön planda olduğu, ancak öğrencilerin yaşları büyüdükçe bilişsel olgunluğa bağlı olarak daha hoşgörülü olduklarını belirtmektedir. Bizlere düşen görevin ise bireylere küçük yaş gruplarından itibaren hoşgörünün vazgeçilmez evrensel bir değer olarak kavratılması yönünde çalışmalar yapmak olduğu söylenebilir.

Taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin hem anne hem de baba eğitim seviyesi değişkeninde, “değer”, “kabul” ve “empati” alt boyutlarında anlamlı değişimler söz konusu olmamakla birlikte “değer”, “kabul” ve “empati” alt boyutlarının tamamında anne-baba eğitim seviyesi orta öğretim olan sporcuların ortalama değerlerinin, anne-baba eğitim seviyesi yüksek öğretim olanlara göre daha pozitif düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4 ve tablo 5). Beklenenden daha farklı bu sonuç ile ilgili literatüre farklı bakış açıları kazandırılacağı düşünülmektedir. Akandere vd. (2015) 200 spor yapan, 200 spor yapmayan öğrencinin katılımlarıyla yaptıkları çalışmada anne eğitim durumu değişkeninin hoşgörü puanı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre “değer”, “Kabul” ve “empatik” boyutları puanları ile ölçeğin tümünden alınan puanların farklılaşmadığı görülmüştür (İnel ve Gökalp, 2018). İlköğretim talebelerinin hoşgörü eğilimleri baba eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde değişmezken, anne eğitim seviyesine göre değişmektedir (Çalışkan ve Sağlam, 2012). Öğrencilerin hoşgörü eğilimi ile anne eğitim seviyesine göre değişmezken, baba eğitim seviyesine göre değişmektedir (Aslan, 2017). Ebeveynlerinin her ikisinin eğitilmiş olduğu öğrencilerin hoşgörü eğilim değerleri, ebeveynlerden birinin eğitilmiş olduğu öğrencilerin hoşgörü eğilim değerlerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır (Abaslı ve Caferova, 2020). Hem anne hem de babası lise ve üniversite mezunu olan bireylerin hoşgörü eğilimlerinin anlamlı olarak etkilenmekte olduğu tespit edilmiş olup, unutulmaması gerekenin ise bireylerin bu kavramı aile ve çevresiyle etkileşim sonucunda öğrendiğidir (Kalın ve Nalçacı, 2017). Ailede kazandırılan hoşgörü aracılığıyla bireylerde farkındalık oluşturulabilir. Çünkü bireyler küçük yaşlardan itibaren ebeveynlerinin nelere hoşgörü gösterip-göstermediklerini fark ederler ve bu farkındalık onların hayatları boyunca sergileyecekleri tutumları önemli ölçüde etkileyebilir. Elston'a (2014) göre farkındalığı sağlamak toplumdaki sorunların bilinmesi ve çözülmesi için atılabilecek bir adımdır.

Mavi ve Dolaşır-Tuncer (2012) atletizm, basketbol, boks, cimnastik, futbol, güreş, hentbol, taekwondo, voleybol branşlarındaki sporculuk yapan bireylerin katılımlarıyla gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında sporda hoşgörü kavramının büyük oranda; fair-play/centilmenlik, rakibe saygı, hataları alttan almak, sevgi, anlayışlı olmak, ahlaklı olmak ve iyi niyetli yaklaşma olarak algıladıkları; küçük oranda ise disiplin, misafirperverlik, gülümseme ve sinirlenmeme olarak algılandığı saptamışlardır. Sağın ve Akbuğa (2019) okul spor takımlarında yer alan sporcu öğrencilerin, yer almayan öğrencilere göre sosyal-duygusal ve ahlaki gelişimleri daha yüksek düzeyde bulunmuş ve dürüstlük, benlik gelişimi, olumlu

sosyal davranış, saygı boyutlarında sporcu öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Sevilmiş ve diğerlerine göre spor, sporcunun ahlaki olarak eğitilmesinin hoşgörü, dürüstlük, işbirliği ve saygı gibi temel ahlaki değerlerin benimsetilmesinin spor ortamlarında meydana gelen birçok şiddet ve olumsuzluğun önlenmesine temel oluşturabilmektedir (Sevilmiş vd. 2021). Antrenörler ve spor yöneticileri başta olmak üzere bizlere düşenin ise branş ayırt etmeksizin spor ortamında yer alan bireylere hoş görü kavramının sporun özünü oluşturan vazgeçilmez bir unsur olduğunu anlatmaktadır. Unutulmamalıdır ki hoşgörülü bireyler hoşgörülü bir toplum anlamına gelir.

Sonuç olarak; sporcuların hoşgörü eğilimlerinde cinsiyet, sporculuk tecrübesi, anne ve baba eğitim seviyelerine bağlı olarak anlamlı değişimler bulgulanmamakla birlikte, yaş gruplarına göre anlamlı değişimler bulgulanmıştır. Araştırma ölçeği formundan elde edilen ortalama değerler göz önünde bulundurulduğunda, taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan bu sonucun Türk sporcuları ve toplumu adına sevindirici olduğu da söylenebilir.

Sporun özünde yer alan hoşgörü unsurunun, geleceğimizin teminatı sporculara kazandırılabilmesi ve onların bu unsuru bir yaşam tarzı haline getirebilmeleri açısından ilgili araştırmaların artırılması tavsiye edilebilir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırmaya dahil olan bütün yazarlar eşit düzeyde katkı sağlamışlardır.

KAYNAKLAR

- Abaslı, K. ve Caferova, S. (2020). Ortaokul öğrencilerinin hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi: Bakü Türk okulları örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 693-708.
- Akandere, M., Çelik, A., Altın, M. ve Baştuğ, G. (2015). Sporun orta öğretim öğrencilerinin kendilerine karşı tolerans düzeyine etkisi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 59-70.
- Akari, Ö.F. (2019). *Değerler eğitimi açısından spor*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aslan, S. (2017). An analysis of the tendency to tolerance and helpfulness attitude of 4th grade students in terms of certain variable. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 18(1), 163-175. doi: 10.17679/inuefd.306509
- Bahadır, Z., Certel, Z., Kozak, M. ve Çelik, B. (2018). Erciyes üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bilişsel esneklik ve hoşgörü düzeyleri. *Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi, 05-08 Nisan Antalya, tam metin kitabı s. 691-698*.
- Bloom, P. (2017). Empathy and its discontents. *Trends in Cognitive Sciences*, 21(1), 24-31. doi.org/10.1016/j.tics.2016.11.004
- Boyacı, M. ve Ersever, O.G. (2017). Hoşgörü eğilimi geliştirme programının 5. sınıf öğrencilerinin hoşgörü ve zorbalık düzeylerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42(189), 167-182. doi: 10.15390/EB.2017.6802
- Büyükbeşe, T. ve Dağ, K. (2018). Etik liderliğin örgütsel adalet algısına etkisinde örgütsel güvenin aracı rolü. *Social Sciences Studies Journal*, 4(15), 979-94.

- Özsarı, A., Pepe, H., Pepe, Ş. ve Fişekçioğlu, İ.B. (2021). Taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 40-50.
- Çalışkan, H. ve Sağlam, H.İ. (2012). Hoşgörü eğilim ölçeğinin geliştirilmesi ve ilköğretim öğrencilerinin hoşgörü eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1431-1446.
- Çavuş, M. (2019). Hoşgörü eğilimi ölçeği yetişkin formunun geliştirilmesi ve yetişkinlerin hoşgörü eğilim düzeylerinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya*.
- Davis, M.H. (2006). Empathy. In: Stets J.E., Turner J.H. (eds) *Handbook of the Sociology of Emotions. Handbooks of Sociology and Social Research*. Boston, MA: Springer. doi.org/10.1007/978-0-387-30715-2_20
- Demirhan, G. (2014). Sportif değerler ve eğitimi. *Toplum ve Hekim*, 29(5), 351 – 355.
- Develi, A. ve Çavuş, M.F. (2021). Çalışma yeterliliği kavramı: Kuramsal temeller ve ölçüm yöntemi. *İş ve İnsan Dergisi*, 8(1),123-137. doi: 10.18394/iid.822693
- Dorak, F. & Vurgun, N. (2006). Takım sporları açısından empati ve takım birlikteliği ilişkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IV (2) ,73-77.
- Elliott, R., Bohart, A. C., Watson, J.C. & Greenberg, L.S. (2011). Empathy. *Psychotherapy*, 48(1), 43–49. doi.org/10.1037/a0022187
- Elston, A. D. (2014). *Teaching tolerance in language arts for student awareness in middle schools*. Dayton University The School of Education and Health Sciences of the, Ohio.
- Gençdoğan, B., Gülbahçe, A. ve Gülbahçe, Ö. (2015). Hoşgörü ve sabır ile yaşam kalitesi arasındaki ilişki. Değerler ve eğitimi - İl Sempozyum Bildirileri Kitabı. Değerler Eğitimi Merkezi.
- Gül, Y.E. ve Alimbekov, A. (2018). Öğretmen adayları hoşgörü ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 49-62.
- Gündüz, M. (2019). Determination of tolerance levels of teacher candidates. *SDU International Journal of Educational Studies*, 6(2), 43-52. doi:10.33710/sdujies.606172
- Hansen, O.H. (2011). Teaching tolerance in public education: organizing the exposure to religious and life-stance diversity. *Religion & Education*, 38,111- 127. doi: 10.1080 / 15507394.2011.579549
- İnel, Y. ve Gökalp, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*,13(27), 847-878.
- Kalın, Z.T. ve Nalçacı, A. (2017). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin hoşgörü eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23),293-304.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın Alfa güvenilirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1),47-48. doi: 10.5455/jmood.20160307122823
- Kwon, S.J. (2018). A relationship between personality and empathy in teenagers' school sports club participation. *Journal of Exercise Rehabilitation*, 14(5), 746–757. doi.org/10.12965/jer.1836320.160
- Mavi, S. ve Dolaşır-Tuncer, S. (2012). Sporcuların 'sporda hoşgörü' kavramına ilişkin algıları. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, X(4) 125-129.
- Mutluer, C. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “hoşgörü” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Tarih Okulu Dergisi*, 8(22), 575-595. http://dx.doi.org/10.14225/Joh735
- Sevilmiş, A., Şirin, E.F. ve Ocak, U.C. (2021). Sporcuların ahlaki karar alma tutumlarının sportmenlik yönelim boyutları açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 1-13.

- Özsarı, A., Pepe, H., Pepe, Ş. ve Fişekçioğlu, İ.B. (2021). Taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 40-50.
- Overgaauw, S., Rieffe, C., Broekhof, E., Crone, E. A. ve Güroglu, B. (2017). Assessing empathy across childhood and adolescence: validation of the empathy questionnaire for children and adolescents. *Frontiers in Psychology*, 8, 870, 1-9. doi: 10.3389/fpsyg.2017.00870
- Öztaşkın, Ö.B. ve İçen, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin hoşgörü eğilimleri ile demokrasi algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 39-56.
- Peer, K. (2017). Ethics education: preventing moral distress and empathy decline in sports medicine practice. *International Journal of Athletic Therapy & Training*, 22(1), 47-52. doi:10.1123/ijatt.2016-0024
- Pieter, W. (2009). Taekwondo. In: Kordi R., Maffulli N., Wroble R.R., Wallace W.A. (eds) *Combat Sports Medicine*. London:Springer. doi.org/10.1007/978-1-84800-354-5-15
- Prinz, J. (2011). Against empathy. *The Southern Journal of Philosophy*, 49(1), 214-233. doi.org/10.1111/j.2041-6962.2011.00069.x
- Sağın, A.E. ve Akbuğa, T. (2019). Lisanslı spor yapan öğrencilerle spor yapmayan ortaokul öğrencilerinin bazı değişkenler açısından sosyal-duygusal ve ahlaki gelişim düzeyleri. *Journal of Global Sport and Education Research*, II (1), 45-56.
- Sağlam, H. İ. ve Tunar, T. (2018). İlkokul öğrencilerinin aile birliğini önemseme ve hoşgörü eğilim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 43(95), 119-136.
- Seung-Sil, C., Young-Sook, K. & In-Chon, P. (2020). The relationship between sports failure-tolerance and self-efficacy of archers. *Journal of Coaching Skills Development*, 22(4), doi: 10.47684/jcd.2020.12.22.4.15
- Sevinç, B. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ed:Kaan Böke. 5.baskı, İstanbul: Alfa Yay. s.245.
- Şahin, M. (2002). *Taekwondo temel teknikler ve pumse*. Ankara: Nobel Yayıncılık. s. 7-9.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L.S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. 6. baskı. (Çev: Mustafa Baloğlu), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Taşkın, M., Sanioğlu, A., Taşkın, M. ve Fidan, A. (2019). Yüzmenin çocuklarda hoşgörü eğilimi üzerine etkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 30-35.
- Toussaint, L. ve Webb, J. R. (2010). Gender differences in the relationship between empathy and forgiveness. *The Journal of Social Psychology*, 145(6), 673-685. doi.org/10.3200/SOCP.145.6.673-686
- Türk Dil Kurumu (2020a). Değer kavramı. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (2020b). Kabul kavramı. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Uysal, B., Özer-Özsoy, S. ve Şentürk, E. (2019). *Sağlık çalışanlarının hoşgörü eğilimlerinin değerlendirilmesi: bir eğitim ve araştırma hastanesi örneği*. 4. International Health Sciences and Management Conference İstanbul.
- Witenberg, R.T. (2007). The moral dimension of children's and adolescents' conceptualization of tolerance to human diversity. *Journal of Moral Education*, 36(4), 433-451.
- Worldtaekwondo, (2020). Taekwondo. Erişim tarihi: 17.12.2020, Erişim adresi, www.worldtaekwondo.com
- Yeşilkayalı, E. ve Demirtaş, V.Y. (2013). Ebeveynlerin çocuk haklarına ilişkin tutumları ile ilköğretim öğrencilerinin hoşgörü eğilimleri arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 12-25.

Bu eser **Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.